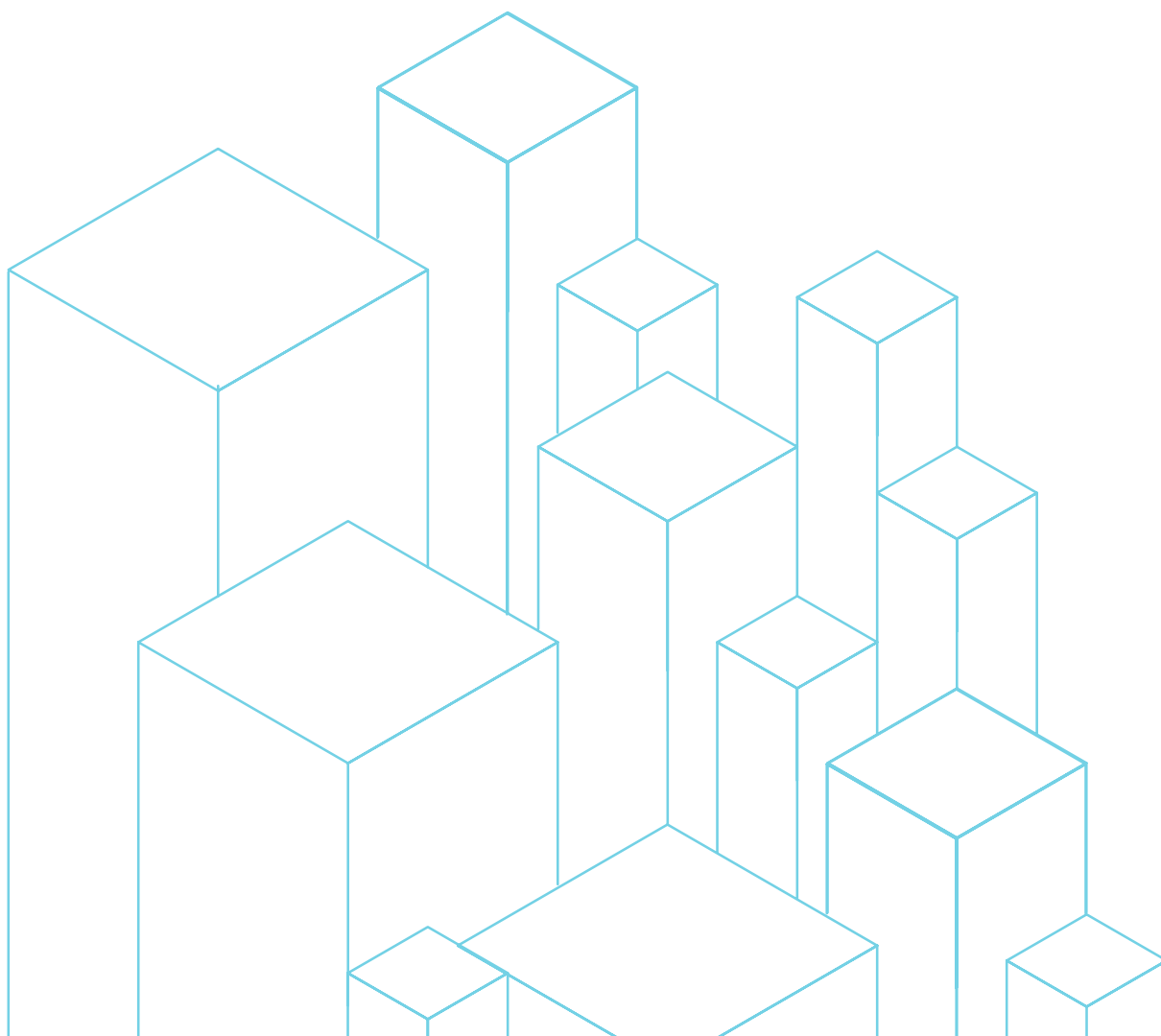

Taitaja- kilpailun säännöt

Hyväksytty 9.9.2021

Sisällys

1. Kilpailun tarkoitus.....	4
1.1. Yleistä.....	4
1.2. Tavoite.....	4
1.3. Eettiset säännöt ja arvot.....	5
2. Kilpailujärjestelmä.....	5
2.1. Taitaja-finaali.....	5
2.2. Taitaja-semifinaali.....	5
2.3. Kilpailussa käytettävä kieli.....	6
3. Ilmoittautuminen.....	6
3.1. Ilmoittautuminen ja ilmoittautumisaika.....	6
3.2. Ilmoittautumismaksu.....	6
4. Kilpailun järjestäminen.....	7
4.1. Kilpailujärjestäjän vastuut ja oikeudet.....	7
4.2. Skills Finlandin vastuut ja oikeudet.....	7
4.3. Kilpailun kesto.....	7
4.4. Kilpailulajit ja niiden valinta.....	8
4.5. Lajin tekninen kuvaus.....	8
4.6. Kilpailutehtävät.....	10
4.7. Kilpailutoimisto.....	10
4.8. Vakuutukset.....	11
5. Kilpailijat ja toimijat.....	11
5.1. Kilpailijat.....	11
5.2. Vieras-, maajoukkue-, +1- sekä lukio- ja ammattikorkeakoulukilpailijat.....	12
5.3. Kilpailujohtaja.....	13
5.4. Kilpailun jury ja ylituomari.....	13
5.5. Päätuomari ja tuomaristo.....	13
5.6. Lajivastaava ja varavastaava.....	14
5.7. Lajiohjausryhmä.....	14
5.8. Semifinaalikoordinaattori.....	15

5.9.	Kilpailuhuoltaja.....	15
5.10.	Joukkueenjohtaja.....	15
6.	Taitaja-finaali, kilpailun toteutus.....	16
6.1.	Kilpailun kulku.....	16
6.2.	Kilpailualueeseen tutustuminen.....	16
6.3.	Kilpailussa käytettävät materiaalit, koneet ja laitteet.....	16
6.4.	Lajiaikataulu	17
6.5.	Arviointimenetelmät ja pisteytys	17
6.5.1.	Määrällinen arviointi (mittaaminen)	17
6.5.2.	Laadullinen arviointi.....	17
6.6.	Kilpailun tulokset ja niiden julkistaminen	18
6.6.1.	Kilpailijoiden tulokset.....	18
6.6.2.	Koulutuksenjärjestäjäkohtaiset tulokset	18
6.6.3.	Palkinnot ja kunniakirjat.....	18
6.6.4.	Taitajien Taitaja	19
6.7.	Vastalausemenettely.....	19
6.7.1.	Periaate.....	19
6.7.2.	Vastalauseen jättöoikeus.....	20
6.7.3.	Vastalauseen jättöaika	20
6.7.4.	Vastalauseen käsittely.....	20
7.	Taitaja-semifinaali.....	20
7.1.	Semifinaalin tarkoitus	20
7.2.	Semifinaalijärjestäjän vastuut ja oikeudet.....	21
7.3.	Semifinaalin ajankohta.....	22
7.4.	Semifinaalikelkilpailun kesto.....	22
7.5.	Semifinaalikelkilpailijoiden määrä.....	23
7.6.	Semifinaalin kilpailutehtävät.....	23
7.7.	Semifinaalin tulokset, niiden julkistaminen ja palkinnot	24
7.8.	Semifinaalin vastalausemenettely	24
7.9.	Semifinaalin toimijat.....	25
7.9.1.	Päätuomari.....	25
7.9.2.	Tuomaristo.....	25

7.9.3.	Semifinaalikoordinaattori	25
7.9.4.	Semifinaalivastaava	25
8.	Taitaja-kilpailujärjestäjäksi hakeminen	26
9.	Pysyvät lajit	26

1. Kilpailun tarkoitus

1.1. Yleistä

Taitaja-kilpailu on kansallinen ammattitaitokilpailu, joka on tarkoitettu ammatillisessa koulutuksessa opiskeleville, kilpailuvuonna 21 vuotta täyttävälle tai sitä nuoremmille henkilöille. Joissakin lajeissa voidaan nostaa ikärajaa kokeiluluontoisesti Skills Finland ry:n (myöhemmin Skills Finland) hallituksen päätöksellä. Osa Taitaja-kilpailua ovat TaitajaPLUS-lajit, joihin voivat osallistua erityistä tukea tarvitsevat ammatilliset opiskelijat. Taitaja9-kilpailu on peruskoulun 7.–9.-luokkalaisille tarkoitettu kädentaitokilpailu. TaitajaPLUS-lajeista ja Taitaja9-kilpailuista määrätään niiden omissa säännöissä.

Ammattitaitokilpailun tarkoituksena on edistää ammatillista huippuosaamista, parantaa ammattiosaamisen ja koulutuksen laatua ja arvostusta sekä kohottaa ammatillisen koulutuksen vetovoimaa. Ammattitaitokilpailut ovat arvokas työelämän ja ammattikoulutuksen yhteistyömuoto, josta hyötyvät kaikki siihen osallistuvat. Elinkeinoelämä, koulutuksen järjestäjät, opetushallinto ja keskeiset työmarkkinajärjestöt ovat mukana kehittämässä ammattitaitokilpailutoimintaa.

Mahdollisuus osallistua Taitaja-kilpailuun motivoi nuoria parempiin oppimissuorituksiin ja -tuloksiin. Ammattitaitokilpailuihin osallistuminen ja niissä menestyminen antaa hyvän kuvan nuoren ammattiosaamisesta.

Kilpailut ja niiden aikana suoritettavat tehtävät tunnustetaan mahdollisimman laajasti osaksi opintoja ja näyttöjä. Vastaavasti kilpailun järjestämiseen osallistuminen otetaan huomioon opintosuorituksina.

1.2. Tavoite

Taitaja-kilpailun tavoitteena on:

- edistää ammatillista huippuosaamista ja sen arvostusta sekä valtakunnallisesti että alueellisesti
- parantaa ammatillisen koulutuksen laatua sekä tarjota mahdollisuuksia rakentaa yksilöllisiä opintopolkuja
- edistää oppimistuloksia ja niiden vertailua
- kannustaa nuoria ja muita osallistujia oman ammattiosaamisensa jatkuvaan kehittämiseen ja yrittäjyyteen
- lisätä ammatillisen koulutuksen tunnettuutta ja vetovoimaa
- toimia ammatillisen koulutuksen näyteikkunana ja tukea nuorten ammatin- ja uravalintoja
- edistää ammatillisen koulutuksen ja työelämän välistä yhteistyötä ja luoda uudenlaisia verkostoja ammattiosaamisen kehittämiseksi
- tuoda kilpailuun osallistuvien osaamista yritysten ja muun työelämän tietoisuuteen ja lievittää rekrytointiongelmia

- nostaa esille ikäluokkansa parhaat nuoret ammattiosaajat ja kannustaa heitä kansainväliseen kilpailutoimintaan
- lisätä vastuullisuuden ja kestävän kehityksen roolia ammatillisessa osaamisessa kilpailu- ja valmennustoiminnan avulla

1.3. Eettiset säännöt ja arvot

Lähtökohtana Taitaja-kilpailussa ovat vapaaehtoisuus ja osallistujan oma halu kilpailemiseen. Kaikille kilpailutoiminnasta kiinnostuneille pyritään takaamaan yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua kilpailuun.

Kilpailu on oppimisen paikka. Haastamme kaikki toimimaan avoimesti, reilusti, viisaasti, osaamisesta iloiten ja taitavasti. Kaikkien kilpailussa mukana olevien tulee sitoutua näiden arvojen edistämiseen. Tapahtuman järjestelyissä tulee ottaa huomioon erilaisten ryhmien tarpeet siten, että kilpailu on kaikkien kannalta esteetön, mahdollisimman yleisöystävällinen ja helposti seurattava.

2. Kilpailujärjestelmä

Vuosittain järjestettävä Taitaja-kilpailu koostuu lajikohtaisista semifinaaleista ja finaalista. Skills Finland myöntää Taitaja-kilpailun järjestäjäoikeudet hakemusten perusteella.

2.1. Taitaja-finaali

Taitaja-finaali on osa valtakunnallista Taitaja-tapahtumaa. Taitaja-tapahtuma sisältää itse kilpailun lisäksi avajaiset ja päättäjäiset sekä kilpailun tavoitteita tukevia oheistapahtumia. Taitaja-tapahtumassa esitellään eri tavoin ammatillista koulutusta ja koulutustarjontaa sekä tarjotaan mahdollisuudet työvoiman rekrytointiin ja yritysysteistyöhön.

Taitaja-finaalin yksilölajeissa kilpailee pääasiassa 8 kilpailijaa ja pari- tai joukkuekilpailuissa 8 kilpailijaparia tai -joukkuetta. Kilpailijat karsitaan finaaliin semifinaalien kautta. Taitaja-finaalitapahtuma järjestetään maaliskoukokuussa.

2.2. Taitaja-semifinaali

Taitaja-semifinaaleissa karsitaan finaaliin yksilölajeissa pääsääntöisesti 8 parasta kilpailijaa, parilajeissa 8 parasta paria ja joukkuelajeissa 8 parasta joukkuetta. Tarkemmat finaaliin pääsevien kilpailijamäärät on selostettu kohdassa 7.1. Semifinaalit järjestetään viimeistään 3 kuukautta ennen Taitaja-finaalia. Semifinaalien ajankohdasta päättää Skills Finland Taitaja-finaalin kilpailujärjestäjän esityksestä.

2.3. Kilpailussa käytettävä kieli

Kilpailun pääkieli on suomi, toisena kielenä on ruotsi. Kilpailulajien laji- ja tehtäväkuvausten tulee olla luettavissa molemmilla kielillä. Mikäli lajissa on kilpailija, jonka äidinkieli on ruotsi, myös lajin ohjeet, arvioinnit ja tiedotteet toimitetaan ruotsiksi. Kansainvälisille vieraskilpailijoille kilpailutehtävät ja ohjeet käännetään englanniksi.

Kilpailijan käyttämä kieli (suomi tai ruotsi) ilmoitetaan semifinaaliin ilmoittautumisen yhteydessä. Mikäli kilpailija tarvitsee kilpailusuoritusten aikana tulkkia, tulee siitä sopia semifinaalin tai finaalin päätuomarin kanssa. Mikäli sääntöjen eri kieliversioissa ilmenee ristiriitoja, ratkaistaan asia suomenkielisen sääntöversion mukaisesti.

3. Ilmoittautuminen

3.1. Ilmoittautuminen ja ilmoittautumisaika

Koulutuksen järjestäjä ilmoittaa kilpailijan Taitaja-kilpailuun Skills Finlandin verkkosivuilla olevan ilmoittautumisohjeen mukaisesti. Kilpailujärjestäjä julkaisee ilmoittautumisajan kilpailun verkkosivuilla. Ilmoittautumisaikaa on vähintään kuukausi ja se päättyy viimeistään 2 kuukautta ennen Taitaja-semifinaalin alkua.

Ilmoittautumisen yhteydessä koulutuksen järjestäjä ilmoittaa kullekin kilpailijalle kilpailuhuoltajan sekä koulutuksenjärjestäjäkohtaisen joukkueenjohtajan, joiden kautta kilpailujärjestäjä välittää tiedot kilpailijalle. Kilpailuhuoltaja voi edustaa useampaa kilpailijaa. Kilpailuhuoltajalla ja joukkueenjohtajalla on oikeus toimia tarvittaessa kilpailijan edustajana.

3.2. Ilmoittautumismaksu

Ilmoittava koulutuksen järjestäjä maksaa kustakin kilpailijasta ilmoittautumismaksun, jolla kilpailija on oikeutettu osallistumaan Taitaja-kilpailuun. Ilmoittautumismaksu kattaa osallistumisen semifinaaliin ja finaaliin. Taitaja-kilpailun ilmoittautumismaksu ja maksukäytäntö ilmoitetaan kilpailun verkkosivuilla.

Ilmoittautumismaksulla tuetaan Taitaja-semifinaalien ja Taitaja-finaalin järjestämistä ja kilpailun kehittämistä. Ilmoittautumismaksun suuruuden ja maksukäytännön päättää Skills Finland.

4. Kilpailun järjestäminen

4.1. Kilpailujärjestäjän vastuut ja oikeudet

Taitaja-kilpailusta ja sen järjestelyistä vastaa kilpailujärjestäjäksi valittu koulutuksen järjestäjä siten, kuin näissä säännöissä ja Skills Finlandin ja kilpailujärjestäjän välisessä sopimuksessa sovitaan.

Kilpailujärjestäjä vastaa tapahtuman markkinoinnista. Kilpailun päätiedotusväline on Taitaja-kilpailun verkkosivut [www.taitaja\(kilpailuvuosi\).fi](http://www.taitaja(kilpailuvuosi).fi).

Kilpailujärjestäjä esittää Skills Finlandille hyväksyttäväksi sopimuksen mukaisesti kilpailun aikataulut, kilpailuohjelman, kilpailulajit ja oheistapahtumat sekä opinto-ohjauksen ja rekrytoinnin palvelujen toteutuksen. Kilpailujärjestäjä tuottaa tapahtumasta loppuraportin Skills Finlandin ohjeiden mukaisesti. Esitys tapahtumajärjestelyistä tulee olla Skills Finlandilla 10 kuukautta ennen tapahtuman alkua. Kilpailujärjestäjä vastaa toimijoiden asianmukaisesta kouluttamisesta ja perehdyttämisestä tapahtuman järjestämiseen, Taitaja-kilpailuun, Taitaja-kilpailun sääntöihin sekä arviointiin ja CIS-pistelaskuohjelmaan.

Kilpailujärjestäjä järjestää kilpailupaikan katselmuksen Skills Finlandin määräämille tarkastajille. Katselmuksessa tarkastetaan kilpailujärjestelyt. Kilpailu voi alkaa sen jälkeen, kun Skills Finlandin määräämät tarkastajat ovat hyväksyneet kilpailujärjestelyt.

4.2. Skills Finlandin vastuut ja oikeudet

Skills Finland vastaa Taitaja-kilpailun hallinnoinnista ja kehittämisestä, vahvistaa kilpailun säännöt, huolehtii tietojen siirtymisestä kilpailujärjestäjältä seuraavalle ja valvoo järjestelyjen toteutusta. Skills Finland päättää Taitaja-kilpailun pysyvät lajit ja hyväksyy kilpailujärjestäjän esityksen perusteella tapahtuman aikataulut, kilpailuohjelman, muut kilpailulajit ja oheistapahtumat sekä opinto-ohjauksen ja rekrytoinnin palvelujen toteutuksen.

Skills Finland vastaa Taitaja-kilpailun yleisestä markkinoinnista ja tiedottamisesta sekä vaalii Taitaja-brändiä.

Skills Finland auditoi Taitaja-tapahtuman järjestelyt.

4.3. Kilpailun kesto

Taitaja-finaali on 3–4 päivää kestävä kilpailutapahtuma, joka alkaa avajaisilla ja loppuu päättäjäisiin. Kilpailupäiviä on 3. Lajikohtaisen kilpailun ei tarvitse kestää 3 päivää. Kussakin lajissa kilpailun kesto on

10–20 tuntia lajijärjestelyistä riippuen. Lajiaikataulut tulee suunnitella niin, että kilpailijoilla on mahdollisuus kilpailupäivien aikana tutustua kilpailutapahtumaan ja että yleisöllä on koko tapahtuman ajan riittävästi nähtävää tapahtuma-alueella. Samaan lajiperheeseen kuuluvien lajien kesken voidaan kilpailuaikaa jakaa ottaen huomioon kilpailutapahtuman tarkoitus, kilpailun yleisö ja käytännön järjestelyt.

Tarvittaessa Taitaja-finaali voidaan järjestää yhdessä paikassa tapahtuvasta mallista ja yllä kuvailluista määritelmistä poiketen vaihtoehtoisilla toimintatavoilla, kuten virtuaalisesti, hajautetusti tai yhdistelmänä erilaisista toteutustavoista. Järjestelyissä on otettava huomioon Taitaja-kilpailun yleiset tavoitteet ja ne on suunniteltava yhteistyössä kilpailujärjestäjän ja Skills Finlandin kesken. Suunnittelussa on huomioitava erityisesti, että kaikissa tilanteissa ja kaikissa olosuhteissa kilpailu voidaan järjestää turvallisesti.

4.4. Kilpailulajit ja niiden valinta

Taitaja-tapahtumassa on virallisia kilpailulajeja ja ammattinäytöksiä. Skills Finland päättää enintään 35 toistuvasti vuosittain järjestettävää kilpailulajia (kohta 9 Pysyvät lajit). Muista virallisista kilpailulajeista sekä ammattinäytöksistä Taitaja-kilpailujärjestäjä tekee esityksen Skills Finlandille.

Tapahtumassa voidaan järjestää ammattinäytöksiä. Ammattinäytöksen kilpailijamäärä voi olla pienempi ja se voidaan järjestää myös kutsukilpailuna. Mikäli ammattinäytöksellä ei ole lajiohjausryhmää, kilpailujohtaja vastaa lajin ohjaamisesta. Ammattinäytöksillä ei ole SM-arvoa, eikä niissä jaeta SM-mitaleita. Ammattinäytöksestä ei myöskään saa koulutuksen järjestäjien paremmuutta mittaavia sijoituspisteitä.

TaitajaPLUS-lajien lisäksi erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat voivat osallistua nimettyihin Taitaja-kilpailun lajeihin +1-kilpailijoina. Skills Finland päättää kunkin vuoden +1-lajeista (3–5 kpl) kilpailujärjestäjän esityksestä. TaitajaPLUS- sekä +1-lajeihin voivat osallistua kaikki ammatillisessa koulutuksessa opiskelevat, joille on tehty erityisen tuen päätös.

Lukio- ja ammattikorkeakouluopiskelijoille voidaan tarjota mahdollisuutta osallistua 3–5 Taitaja-kilpailun lajiin, jotka Skills Finland päättää kilpailujärjestäjän esityksestä. Lukio- ja ammattikorkeakoulukilpailijat kilpailevat SM-kilpailun ulkopuolisina kilpailijoina, mutta samoilla tehtävillä ja säännöillä kuin SM-kilpailijat.

4.5. Lajin tekninen kuvaus

Lajivastaava huolehtii siitä, että lajin tekniseen kuvaukseen täytetään kilpailulajin toteuttamisessa tarvittavat tiedot Taitaja-kilpailun valmistelun aikana. Lajin teknisen kuvauksen tekemisessä voi käyttää tukena edellisissä kilpailuissa käytettyä lajikuvausta ja aikaisempia kilpailutehtäviä.

1. Kilpailulajin yleiskuvaus
 - 1.1. Kilpailulajin nimi ja lajinumero
 - 1.2. Kilpailijoiden määrä (yksilö-, pari-, joukkuekilpailu)
 - 1.3. Kilpailijoiden ikäraja
 - 1.4. Ammatilliset perustutkinnot, joihin kilpailulaji liittyy
 - 1.5. Yleiskuvaus kilpailulajista. Apuna voi käyttää tutkinnon perusteissa määriteltyä ammattialan kuvausta (<https://eperusteet.opintopolku.fi>).
 - 1.6. Lajin ammattitaitovaatimukset, jotka perustuvat tutkinnon perusteiden kiitettävään tasoon ja sisältävät tehtävämoduulien osaamistaitovaatimukset
2. Semifinaalitehtävän kuvaus
 - 2.1. Mahdolliset rajoitukset kilpailijamäärissä
 - 2.2. Kilpailutehtävät:
 - 2.2.1. Yleiskuvaus kilpailutehtävästä ja arvioinnin kokonaisuus
 - 2.3. Lajin aikataulu:
 - 2.3.1. Tehtävämoduulien laajuus ja niihin käytettävissä oleva aika
 - 2.4. Materiaalit ja laitteet:
 - 2.4.1. Kilpailussa käytettävät materiaalit, laitteet, työvaiheet ja lajialue
 - 2.5. Käytännön ohjeita:
 - 2.5.1. Mitä kilpailijan on itse tuotava kilpailupaikalle
 - 2.6. Tehtävän moduulit ja arviointikriteerit
 - 2.6.1. Arvioinnin toteuttamisen suunnitelma moduuleittain:
 - 2.6.1.1. Ehdot: moduuliin käytettävä aika ja siitä saatavat pisteet
 - 2.6.1.2. Kriteerit: määrällisen ja laadullisen arvioinnin kohteet ja niistä annettavat pisteet
 - 2.7. Mahdollinen esimerkkitehtävä
 - 2.8. Miten kestävä kehitys otetaan huomioon lajin semifinaalissa
3. Finaalitehtävän kuvaus
 - 3.1. Kilpailutehtävät:
 - 3.1.1. Yleiskuvaus kilpailutehtävästä ja arvioinnin kokonaisuus
 - 3.2. Lajin aikataulu:
 - 3.2.1. Tehtävämoduulien laajuus ja niihin käytettävissä oleva aika
 - 3.3. Materiaalit ja laitteet:
 - 3.3.1. Kilpailussa käytettävät materiaalit, laitteet, työvaiheet ja lajialue
 - 3.4. Käytännön ohjeita:
 - 3.4.1. Mitä kilpailijan on itse tuotava kilpailupaikalle
 - 3.5. Tehtävän moduulit ja arviointikriteerit
 - 3.5.1. Arvioinnin toteuttamisen suunnitelma moduuleittain:
 - 3.5.1.1. Ehdot: moduuliin käytettävä aika ja sen pisteet
 - 3.5.1.2. Kriteerit: määrällisen ja laadullisen arvioinnin kohteet ja niistä annettavat pisteet
 - 3.6. Mahdollinen esimerkkitehtävä
 - 3.7. Miten kestävä kehitys otetaan huomioon lajin finaalissa
4. Lajin yhteistyökumppanit

Kilpailujärjestäjän tulee ilmoittaa tapahtuman verkkosivuilla lajikuvaus kunkin lajin osalta seuraavan aikataulun mukaisesti:

- kohta 1: viimeistään 1 kuukausi ennen ilmoittautumisajan alkamista
- kohta 2: viimeistään 1 kuukausi ennen semifinaalia
- kohta 3: viimeistään 1,5 kk ennen finaalia
- kohta 4: yhteistyökumppanit täydentyvät valmistelun aikana.

Voimassa olevan lajiohjausryhmän tulee käsitellä lajin teknisen kuvauksen kohta 1 "Kilpailulajin yleiskuvaus" Taitaja-kilpailussa ja toimittaa mahdollinen muutosesitys Skills Finlandille hyväksyttäväksi seuraavaa Taitaja-kilpailua varten.

Esimerkkitehtävä voi olla lajin aikaisempi kilpailutehtävä. Varsinainen kilpailutehtävä, joka julkaistaan vasta kilpailupaikalla, ei saa poiketa yli 30 % esimerkkitehtävästä. Mikäli varsinainen kilpailutehtävä poikkeaa yli 30 %, tulee lajiohjausryhmän tehdä siitä esitys Skills Finlandille.

4.6. Kilpailutehtävät

Kilpailutehtävien tulee perustua voimassa olevan ammatillisen perustutkinnon valtakunnallisten tutkinnon perusteiden kiitettävään (K5) tasoon. Kilpailutehtävissä tulee huomioida Taitaja-kilpailun pakolliset teemat: yrittäjyys, kestävä kehitys, työhyvinvointi ja työturvallisuus. Kilpailutehtävien tulee olla modulaarisia siten, että tulosten laskeminen on mahdollista kunkin kilpailupäivän päätteeksi.

Kilpailutehtävien tuottamisesta vastaa lajivastaava tai lajiohjausryhmän tehtävään nimeämä henkilö. Kilpailutehtävät on laadittava ja arvioitava niin, että osallistujille voidaan tarvittaessa antaa todistus suoritetusta näytöstä tai osanäytöstä.

Kilpailujärjestäjä kokoaa semifinaalin ja finaalin kilpailutehtävät lajitoimijoilta ja toimittaa ne erillisten ohjeiden mukaisesti Skills Finlandille lisättäväksi Taitaja-tehtäväpankkiin. Tehtäväpankkiin toimitettavien tehtävien esitystavassa tulee huomioida erityisesti niiden käyttökohde. Tehtäväpankin tehtävät antavat uusia ideoita alan ammatillisen opetuksen toteuttamiseen sekä auttavat tulevia kilpailijoita valmistautumaan kilpailuun edellisvuosien tehtäviin perehtymällä ja niitä tekemällä.

4.7. Kilpailutoimisto

Kilpailutoimisto on kilpailijoiden, tuomareiden, kilpailuhuoltajien ja joukkueenjohtajien palvelutoimisto.

4.8. Vakuutukset

Kilpailuun osallistuvan kilpailijan tarpeellisesta vakuuttamisesta vastaa se koulutuksen järjestäjä, joka on ilmoittanut kilpailijan tai kilpailijaryhmän kilpailuun, mukaan lukien jo valmistuneet opiskelijat.

Taitaja-tapahtuman kilpailujärjestäjä vastaa tapahtumavakuutuksista sekä kilpailussa tarvittavien koneiden ja laitteiden vakuuttamisesta.

5. Kilpailijat ja toimijat

5.1. Kilpailijat

Taitaja-tapahtumassa on kilpailijoita:

1. Taitaja- ja TaitajaPLUS-SM-lajeissa
2. Ammattinäytöksissä
3. Ammattitaitomaajoukkuevalmennettavina
4. +1-lajeissa, lukio- ja ammattikorkeakouluopiskelijoille suunnatuissa lajeissa
5. Kansainvälisinä vieraskilpailijoina
6. Taitaja9-kilpailussa.

Ammattitaidon SM-mitaleista kilpailee kohta 1. Muut ovat SM-kilpailun ulkopuolisia kilpailijoita.

Osanotto Taitaja-kilpailuun on avoin kaikille ammatillisessa koulutuksessa oleville, kilpailuvuonna 21 vuotta täyttävälle tai sitä nuoremmille. Kilpailijan tulee olla suorittamassa ammatillista tutkintoa kilpailun ilmoittautumisaikana. Kilpailija voi osallistua kilpailuun useamman kerran. Kilpailun ollessa kokeiluluonteisesti ikärajan, tulee kilpailijan olla suorittamassa alan perustutkintoa.

Mikäli ilmoitettu kilpailija on estynyt tulemasta semifinaaliin, voi hänen tilalleen lähettää toisen kilpailijan. Semifinaalissa hankittu oikeus kilpailla finaalissa on henkilökohtainen. Mikäli finaaliin oikeutettu yksilölajin kilpailija ei voi osallistua finaalikilpailuihin, hänen tilalleen kutsutaan ensimmäinen finaalikilpailusta semifinaalissa karsiutunut kilpailija. Epäselvissä tilanteissa finaalin ylituomari ja kilpailupäällikkö ratkaisevat asian.

Tilanteessa, jossa semifinaali on järjestetty yhdellä paikkakunnalla, arviointi ja olosuhteet ovat olleet identtiset ja sijoituksessa, joka oikeuttaisi nousemista karsiutuneen kilpailijan tilalle finaaliin on useampi kilpailija tasapistein, ratkaistaan finaaliin pääsy kohdassa 7.8 ohjeistetun ensisijaisen ja toissijaisen tehtävän osioiden pisteiden paremmuuden perusteella.

Tilanteessa, jossa semifinaali on järjestetty usealla paikkakunnalla ja jatkoon päässeet on ratkaistu kohdan 7.1 ohjeistamalla tavalla kiintiöperustaisesti, jatkoon pääsee se kilpailija, joka on peruuntuneen

kilpailijan paikkakunnalla järjestetyssä semifinaalissa karsiutunut ensimmäisenä finaalikilpailusta. Mikäli sijoituksessa, joka oikeuttaisi nousemista karsiutuneen kilpailijan tilalle finaaliin, on kaksi tai useampi tasapistein olevaa kilpailijaa, ratkaistaan finaaliin pääsy kohdassa 7.8 ohjeistetun ensisijaisen ja toissijaisen tehtävän osioiden pisteiden paremmuuden perusteella.

Parin tai joukkueen yhden jäsenen voi pakottavista syistä vaihtaa Skills Finlandin päätöksellä. Pari- ja tiimilajeissa parin tai tiimin kilpailijoiden tulee olla saman koulutuksen järjestäjän opiskelija.

5.2. Vieras-, maajoukkue-, +1- sekä lukio- ja ammattikorkeakoulukilpailijat

Kilpailujärjestäjän tulee varata Taitaja-järjestäjäsopimuksessa määritelty määrä kansainvälisille vieraskilpailijoille, ammattitaitomaajoukkueen jäsenille, +1-kilpailijoille sekä lukio- ja ammattikorkeakoulukilpailijoille. Skills Finland päättää kunkin Taitaja-kilpailun lajit erikseen kilpailujärjestäjän esityksestä.

Kansainväliset vieraskilpailijat, ammattitaitomaajoukkueen jäsenet, +1- sekä lukio- ja ammattikorkeakoulukilpailijat kilpailevat SM-kilpailun ulkopuolella. He voivat suorittaa nimetyissä lajeissa saman tehtävän kuin SM-kilpailijat, jolloin heidät arvioidaan SM-kilpailijoiden kanssa tasavertaisesti, mutta lopullisiin tuloksiin heitä ei sijoiteta.

Erityistä tukea tarvitsevilla kilpailijoilla on mahdollisuus osallistua TaitajaPLUS-lajien lisäksi +1-kilpailijana 3–5 Taitaja-kilpailun lajiin, jotka Skills Finland päättää kilpailujärjestäjän esityksestä. TaitajaPLUS-lajit sekä Taitaja-kilpailun +1-lajien osanotto ovat avoimet kaikille ammatillisessa koulutuksessa oleville opiskelijoille, joille on tehty erityisen tuen päätös.

Lukio- ja ammattikorkeakoulukilpailijat sekä +1-kilpailijat tulevat mukaan oman lajinsa semifinaaliin. Kunkin lajin semifinaalissa parhaiten menestynyt +1- tai lukio- ja ammattikorkeakoulukilpailija pääsee kyseisen lajin finaalikilpailuun. +1-kilpailijoiden tulee ilmoittaa apuvälineiden ja avustajien käytöstä ilmoittautumisen yhteydessä.

Erityistä tukea tarvitsevat kilpailijat voivat +1-kategorian lisäksi ottaa osaa kaikkiin Taitaja-lajeihin myös normaalin karsintajärjestelmän kautta, ilman +1-kilpailijan statusta. Tällöin apuvälineiden ja avustajien käyttö kilpailusuorituksessa on kielletty, pois lukien henkilökohtaiset apuvälineet. Rajatapauksissa apuvälineiden käytöstä kilpailusuorituksen aikana päättää lajin tuomaristo.

5.3. Kilpailujohtaja

Kilpailujärjestäjä nimeää kilpailujohtajan koko tapahtumalle. Kilpailujohtaja vastaa kilpailun käytännön järjestelyistä ja kilpailun kulusta. Kilpailujohtaja vastaa toiminnastaan kilpailun jurylle ja kilpailujärjestäjälle.

5.4. Kilpailun jury ja ylituomari

Skills Finland nimeää kilpailun ylituomarin ja asettaa kilpailujärjestäjän esityksestä kilpailun juryn. Yksi juryn jäsenistä on TaitajaPLUS-lajien edustaja. Juryn puheenjohtaja on kilpailun ylituomari. Jury käyttää kilpailun ylintä päätösvaltaa ja ratkaisee kilpailujärjestäjälle tehdyt vastalauseet. Kilpailun ylituomari vastaa kilpailun arvioinnin oikeellisuudesta Taitaja-finaalissa. Ylituomari vastaa toiminnastaan Skills Finlandille.

Jury kokoontuu kilpailua edeltävänä päivänä, kilpailupäivinä vastalauseajan päätyttyä ja muutoin tarvittaessa.

5.5. Päätuomari ja tuomaristo

Skills Finland asettaa lajille päätuomarin lajiohjausryhmän esityksestä ensimmäisen lajiohjausryhmäpäivän jälkeen. Lajin päätuomarin tulee olla ohjausryhmän jäsen tai lajin päätuomariksi nimitettävä liitetään ohjausryhmään. Lajin edellisen kilpailun päätuomarin tulee myös olla ohjausryhmän jäsen. Kilpailujärjestäjä asettaa kilpailulajille muut tuomarit lajiohjausryhmän esityksestä viimeistään toisen lajiohjausryhmäpäivän jälkeen.

Tuomaristo koostuu opettajista ja työelämän edustajista. Tuomariston valinnalla tulee varmistaa, että arviointi on asiallista, tasapuolista ja oikeudenmukaista. Tuomareiden tulee olla ammatillisesti kokeneita, päteviä ja alallaan tunnustettuja ammattilaisia. Lajin päätuomarilla tulee olla aikaisempaa kilpailu- ja arviointikokemusta Taitaja-kilpailusta, ja mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisistä kilpailuista. Lajin päätuomari johtaa lajin finaalkilpailua.

Tuomareiden määrä riippuu lajista ja kilpailijamäärästä. On huolehdittava, että arvioijia on riittävä määrä. Osa tuomareista voi olla alan kansainvälisiä toimijoita, esimerkiksi tuomareita kansainvälisistä kilpailuista. Lajin päätuomarin tulee perehdyttää tuomarit Taitaja-kilpailun sääntöihin, periaatteisiin ja erityisesti lajin arviointiin sekä pistelaskujärjestelmään. Kilpailujohtaja varmistaa, että kaikkien lajien tuomareilla on riittävät tiedot tuomarehtävän suorittamiseksi.

Tuomariston on oltava kilpailupaikalla kilpailun päättymisen jälkeen, kunnes lajin viralliset tulokset on vahvistettu, ellei lajin päätuomari annan lupaa menetellä toisin.

5.6. Lajivastaava ja varavastaava

Kilpailujärjestäjä nimeää kullekin kilpailulajille lajivastaavan ja varavastaavan. Lajivastaava vastaa finaalissa lajin teknisestä toteutuksesta, lajin käytännön järjestelyistä ja kilpailutehtävien sekä arvioinnin tuottamisesta. Hän perehdyttää tuomarit tehtäväänsä yhdessä lajin päätuomarin kanssa. Lajivastaava vastaa myös kilpailun aikaisesta toiminnasta lajissaan yhdessä päätuomarin kanssa. Lajivastaavan tai varavastaavan tulee olla kilpailuiden aikana paikalla.

Lajivastaava osallistuu semifinaalien organisointiin yhdessä semifinaalikoordinaattorin kanssa. Katso kohta 7.10.3 Semifinaalikoordinaattori. Lajivastaava vastaa lajiohjausryhmän koolle kutumisesta ja valmistelee lajiohjausryhmän kokousten päätettävät asiat.

Mikäli lajivastaava on estynyt toimimasta tehtävässään, vastuu lajijärjestelyistä siirtyy varavastaavalle.

5.7. Lajiohjausryhmä

Lajiohjausryhmän tehtävänä on pitää huolta oman lajinsa kehittämisestä ja työelämävastaavuudesta.

Lajiohjausryhmä toimii Taitaja-järjestäjän ja Skills Finlandin määrittelemien toimivaltuuksien puitteissa, joita tarkennetaan tapahtumakohtaisissa toimintaohjeissa. Lajiohjausryhmä tekee esitykset lajikuvauksista, tehtäväkuvauksista, semifinaalien ja finaalien toteutuksesta sekä hyväksyy lajivastaavan esitykset kilpailujärjestelyistä. Lajivastaava toimii ohjausryhmän puheenjohtajana ja vastaa sen toiminnasta tapatumajärjestäjän johdolle. Lajiohjausryhmän päätökset hyväksyy kilpailujohtaja, ellei toimintaohjeissa ole toisin määrätty.

Lajiohjausryhmän suositeltava kokoonpano:

- lajivastaava
- edellisen Taitaja-kilpailun kyseessä olevan lajin lajivastaava
- seuraavan Taitaja-kilpailun kyseessä olevan lajin lajivastaava
- lajin päätuomari
- edellisen Taitaja-kilpailun kyseessä olevan lajin päätuomari
- lajin kansainvälisen kilpailuvalmennuksen lajipäällikkö
- lajin ekspertti kansainvälisissä kilpailuissa
- työnantajien/työnantajaliiton edustaja
- työntekijöiden edustaja
- yritysedustaja
- Opetushallituksen edustaja.

Jokainen yllä mainittu toimija on kutsuttava lajiohjausryhmän jäseneksi, mikäli kyseinen toimija on nimetty. Lajiohjausryhmät kokoontuvat ennen finaalia vähintään kerran kaikkien lajien yhteiseen

tapaamiseen. Muut tarvittavat kokoukset voidaan hoitaa lajikohtaisesti. Viimeinen tapaaminen tapahtuu kuitenkin aina seuraavien Taitaja-kisojen aikana.

5.8. Semifinaalikoordinaattori

Semifinaalikoordinaattori vastaa semifinaalien organisoinnista ja tiedottamisesta yhdessä lajivastaavan kanssa. Lajin semifinaalikoordinaattori toimii tiiviissä yhteistyössä eri paikkakunnilla olevien semifinaalijärjestäjien kanssa. Lajin semifinaalikoordinaattori koostaa ja raportoi kaikkien paikkakuntien semifinaalitulokset kilpailuhuoltajille, Taitaja-järjestäjälle ja Skills Finlandille. Suositus on, että seuraavan vuoden lajivastaava toimii semifinaalikoordinaattorina.

5.9. Kilpailuhuoltaja

Kilpailijan kilpailuhuoltajaksi nimetty henkilö toimii kilpailijan huoltajana kilpailun aikana ja hänellä on oikeus toimia tarvittaessa kilpailijan edustajana. Yhden kilpailuhuoltajan vastuulla voi olla useampia kilpailijoita.

Kilpailuhuoltajalla on vapaa pääsy kilpailualueelle ja hänellä on oikeus käyttää samoja tiloja kuin kilpailijat. Kilpailuhuoltaja ei kuitenkaan saa tulla lajialueelle kilpailun, kilpailutaukojen eikä arvioinnin aikana, ellei hän toimi tuomarina.

5.10. Joukkueenjohtaja

Ilmoittautumisen yhteydessä koulutuksen järjestäjä nimeää joukkueenjohtajan. Joukkueenjohtaja toimii yhteyshenkilönä Taitaja-organisaation ja kilpailijoiden sekä kilpailuhuoltajien välillä.

Joukkueenjohtajalla on oikeus toimia tarvittaessa kilpailijan edustajana. Koulutuksen järjestäjä voi ilmoittaa yhden tai useamman joukkueenjohtajan. Skills Finland järjestää joukkueenjohtajille tapaamisen Taitaja-kilpailussa ennen kilpailun alkamista ja jokaisena kilpailupäivänä.

Joukkueenjohtaja vastaa koulutuksen järjestäjän finaalkilpailijoiden majoitusten varaamisesta kilpailujärjestäjän ohjeistuksen mukaisesti. Joukkueenjohtaja voi lajin päätuomarin luvalla tulla lajialueelle ja hänellä on oikeus käyttää samoja tiloja kuin kilpailijat.

6. Taitaja-finaali, kilpailun toteutus

6.1. Kilpailun kulku

Kilpailija ilmoittautuu yhdessä nimetyn kilpailuhuoltajansa kanssa Taitaja-finaaliin ensimmäistä kilpailupäivää edeltävänä päivänä kilpailupaikalla. Kilpailija sitoutuu allekirjoituksellaan noudattamaan kilpailun sääntöjä ja kilpailujärjestäjän ohjeita.

Kilpailijalle annetaan ohjeistus kilpailun kulusta, noudatettavista työturvallisuusohjeista ja työturvallisuusmääräyksistä sekä lajikohtaisista ohjeista ja arvioinnista. Ohjeistus annetaan lajikohtaisesti lajialueella ennen kilpailun aloittamista. Kilpailija aloittaa työskentelynsä lajialueella lajikohtaisten ohjeiden mukaan. Kilpailutehtävä ja selventävä aineisto annetaan kilpailupaikalla kilpailun alkaessa. Lajikohtaiset turvallisuusmääräykset on erityisesti huomioitava ja turvallisuuskoulutukset on henkilökohtaisesti allekirjoitettava.

Kilpailijan tulee toimia itsenäisesti kilpailutehtävää suorittaessaan. Teknisten apuvälineiden, kuten matkapuhelinten, käyttäminen kilpailutehtävien ratkaisemiseen kilpailusuorituksen aikana on kiellettyä, ellei sitä ole erikseen sallittu tehtävänannossa. Niin ikään ulkopuolinen neuvominen tai avustaminen kilpailutehtävän aikana on kiellettyä ja voi johtaa pistemenetykseen tai kilpailijan kilpailusta sulkemiseen. Kilpailija voi pyytää apua ongelmatilanteissa tuomariston antamien ohjeiden mukaisesti.

6.2. Kilpailualueeseen tutustuminen

Kilpailijoille varataan ohjelmassa riittävä aika lajialueeseen, koneisiin, laitteisiin ja materiaaleihin tutustumiseen. Tutustumisen aluksi arvotaan kilpailupaikat. Kilpailujärjestäjä tiedottaa kilpailualueeseen tutustumisesta kilpailijatiedotteessa.

6.3. Kilpailussa käytettävät materiaalit, koneet ja laitteet

Kilpailussa käytettävien koneiden, laitteiden ja materiaalien tulee olla yleisesti kaupan olevia tai muutoin yleisesti koulutuksessa käytettäviä tuotteita. Niistä tulee olla luettelo Taitaja-järjestäjän verkkosivuilla.

Kilpailija on vastuussa käytössään olevista työkaluista, laitteista ja apuvälineistä sekä materiaaleista.

6.4. Lajiaikataulu

Lajivastaava vastaa yhdessä päätuomarin kanssa lajikohtaisista aikatauluista noudattaen kilpailujärjestäjän kokonaisaikataulua. Päivittäisen työkuorman tulee olla tasainen ja kilpailualueella tulee olla toimintaa virallisen kilpailuajan päättymiseen asti.

6.5. Arviointimenetelmät ja pisteytys

Kilpailussa käytetään CIS-pistelaskuohjelmaa. Tuomaristo ratkaisee kilpailijoiden paremmuusjärjestyksen määrittämällä pisteet jokaiselle kilpailijalle kaikista kilpailun osa-alueista. Kilpailijan saamat eri osa-alueiden pisteet tallennetaan CIS-pistelaskuohjelmaan. Eniten pisteitä saanut kilpailija voittaa kilpailun. Muut sijoitukset ratkeavat saatujen pisteiden alenevassa järjestyksessä.

Kilpailun pisteskaala on 0–100 pistettä. Yksittäisissä kohteissa hyväksytään maksimipisteinä ainoastaan kokonaispisteet ja puolikkaat pisteet, ei pisteen kymmenes- tai sadasosia. Pisteen kymmenesosia voi lopullisiin tuloksiin tulla ainoastaan laadullisen arvioinnin kautta, mutta siinäkin yksittäisten kohteiden maksimipisteen tulee myös noudattaa edellä mainittua periaatetta. Jaettuja sijoja tulee vain siinä tapauksessa, että kilpailijoilla on absoluuttisesti sama pistemäärä.

Arviointimenetelmien perusteet ja periaatteet tulee käsitellä ennen määrällistä ja laadullista arviointia. Arviointimenetelmät ovat määrällinen ja laadullinen arviointi.

6.5.1. Määrällinen arviointi (mittaaminen)

Määrällinen arviointikohde on selvästi mitattava. Tällainen on esimerkiksi havainto siitä, onko jokin asia tehty vai ei. Määrällisessä arvioinnissa on huomioitava, ettei yksittäisen kohteen (kyllä/ei) painoarvo kasva liian suureksi arvioinnin kokonaisuudessa.

6.5.2. Laadullinen arviointi

Laadullinen arviointi perustuu aina ennalta selkeästi määriteltuihin kriteereihin siitä, mikä on toivottu lopputulos ja miten lopputulos saavutettiin. Laadullisessa arvioinnissa tulee olla kolme (3) tuomaria arvioimassa kutakin kohdetta. Tuomarit julkaisevat toisilleen yhtäaikaaisesti arvionsa (0, 1, 2 tai 3) kohteesta, eivätkä annetut arviot saa poiketa toisistaan enempää kuin yhden (1). Mikäli arviot poikkeavat toisistaan enemmän, tuomarien tulee neuvotella siitä, kuka nostaa tai laskee omaa arviotaan niin, että hajonta pysyy sallitun poikkeaman sisällä. Mahdollisia jääviystilanteita varten on etukäteen määriteltävä vaihtotuomarit.

Finaalikelpailun tuomari ei saa arvioida oman taustayhteisönsä lähettämää kilpailijaa laadullisessa arvioinnissa, mutta määrälliseen arviointiin hän saa osallistua. Taustayhteisöllä tarkoitetaan oppilaitosta tai yritystä, jossa kilpailija on opiskelijana, valmennettavana tai työsuhhteessa.

Finaalin kilpailutehtävä, sen pisteytyksen perusteet ja tehtävän laajuus tulee tarkistuttaa ennen finaalia Skills Finlandin nimeämällä lajin päätuomarilla. Pisteytyksen perusteet tulee olla julkaistavissa yksittäisen kohteen tarkkuudella.

Taitaja-kilpailun pakollisten teemojen (yrittäjyys, kestävä kehitys, työhyvinvointi ja työturvallisuus) arvioinnin osuuden pisteytyksen perusteissa tulee olla vähintään 5 % koko arvioinnista.

6.6. Kilpailun tulokset ja niiden julkistaminen

6.6.1. Kilpailijoiden tulokset

Kunkin kilpailijan päivä-, tehtävä- tai moduulikohtaiset tulokset annetaan kilpailuhuoltajille ja kilpailijoille lajiaikataulun mukaan. Koko kilpailun tulokset julkaistaan kilpailun verkkosivuilla palkintojenjaon jälkeen. Lopullisia tuloksia ei saa julkistaa missään lajissa ennen virallista palkintojenjakoa. Tuloslueelossa julkaistaan paremmuusjärjestyksessä kilpailijan, kilpailijajarin tai joukkueen sijoitus ja saavutettu pistemäärä.

6.6.2. Koulutuksenjärjestäjäkohtaiset tulokset

Koulutuksen järjestäjien välisessä vertailussa sijoitukset pisteytetään seuraavasti:

- 4 pistettä, 1. sija
- 3 pistettä, 2. sija
- 2 pistettä, 3. sija
- 1 piste, diplomitason suoritus (lopputulos vähintään 700 pistettä).

Pisteytyksessä otetaan huomioon ainoastaan viralliset kilpailulajit. Tulokset julkistetaan Skills Finlandin päättämällä tavalla.

6.6.3. Palkinnot ja kunniakirjat

Kilpailussa jaetaan kulta-, hopea- ja pronssimitalit sekä rahapalkinnot.

Mahdolliset kaikkien saamat tavarapalkinnot jaetaan lajialueella ja mitalit loppujuhlassa 0–100-skaalan mukaan. Finaalin jälkeen 0–100-skaalan pisteet muutetaan CIS-pistelaskuohjelman mukaisesti 700-

skaalalle, minkä perusteella kilpailujärjestäjä jakaa diplomikunniakirjat kaikille lopputuloksissa vähintään 700 pistettä saavuttaneille.

Skills Finland päättää rahapalkintojen suuruudesta kilpailujärjestäjän esityksestä.

Kansainvälisille vieraskilpailijoille, +1-kilpailijoille tai lukio- ja ammattikorkeakoulukilpailijoille ei jaeta mitaleja. Heidät huomioidaan muulla, kilpailujärjestäjän ja Skills Finlandin sopimalla tavalla.

Lisäksi lajikohtaisesti voidaan jakaa muita raha- ja tavarapalkintoja. Rahapalkinnot sekä mahdolliset tavarapalkinnot jaetaan kilpailun jälkeen, vastalauseajan päätyttyä ja mahdollisten vastalauseiden käsittelyn jälkeen lajialueella. Mitalit jaetaan tapahtuman päättäjäisissä.

Kaikki kilpailijat saavat Skills Finlandin myöntämät kunniakirjat osallistumisestaan.

6.6.4. Taitajien Taitaja

Kilpailussa valitaan Taitajien Taitaja. Taitajien Taitaja on oman lajinsa paras kilpailija. Hän on ylpeä omasta osaamisestaan ja omasta ammatistaan sekä ammatillisesta koulutuksesta. Hän on luonteeltaan positiivinen ja ulospäin suuntautunut, hyvä oman lajinsa sekä ammatillisen koulutuksen edustaja. Taitajien Taitaja on halukas ja kyvykäs toimimaan oman ammattialansa ja koko ammatillisen koulutuksen edustajana.

Taitajien Taitaja voi olla yksilö-, pari- tai joukkuelajin kilpailija.

Kilpailun jury valitsee Taitajien Taitajan. Taitajien Taitaja julkistetaan ja palkitaan päättäjäistilaisuudessa.

Skills Finland tekee Taitajien Taitajan kanssa erillisen sopimuksen. Sopimuksella Taitajien Taitaja sitoutuu edustamaan Skills Finlandia, ammatillista koulutusta ja omaa ammattialaansa. Taitajien Taitajan oikeudet ja velvollisuudet määritellään Skills Finlandin ja Taitajien Taitajan välisessä sopimuksessa.

6.7. Vastalausemenettely

6.7.1. Periaate

Vastalauseen voi tehdä kilpailutehtävän arvioinnista tai kilpailujärjestelyistä silloin, kun se vaikuttaa tuloksiin. Ohjeet ja lomakkeet vastalauseen tekemiseksi saa kilpailutoimistosta tai kilpailualueelta.

6.7.2. Vastalauseen jättöoikeus

Kilpailija ja hänen edustajansa (kilpailuhuoltaja tai joukkueenjohtaja) voivat yhdessä tehdä vastalauseen. Vastalauseen tulee olla sekä kilpailijan että hänen edustajansa allekirjoittama.

6.7.3. Vastalauseen jättöaika

Vastalause tulee tehdä päiväkohtaisesti. Ensimmäisen ja toisen kilpailupäivän vastalauseet on jätettävä kyseisen kilpailupäivän seuraavaan päivään klo 12.00 mennessä. Muussa tapauksessa vastalauseaika siirtyy vuorokaudella. Vastalauseen saa ja on toivottavaa jättää heti kun mahdollista.

Kolmannen kilpailupäivän arviointiin liittyvä vastalause on jätettävä puoli tuntia arvioinnin julkistamisen jälkeen.

6.7.4. Vastalauseen käsittely

Vastalause toimitetaan lajin päätuomarille, joka kirjaa vastalauseen saapumisajan ja toimittaa välittömästi kopion vastalauseesta kilpailutoimistoon.

Lajin päätuomari vastaa vastalauseen käsittelystä. Jos vastalause koskee viimeisen päivän arviointia tai kilpailujärjestelyä, tulee vastalause käsitellä välittömästi sen saavuttua päätuomarille. Mikäli tuomariston ratkaisu ei tyydytä vastalauseen tekijöitä, siirretään vastalauseen käsittely kilpailun jurylle.

7. Taitaja-semifinaali

Semifinaalissa sovelletaan Taitaja-finaalin sääntöjä, mikäli näissä säännöissä ei ole muuta mainintaa.

7.1. Semifinaalin tarkoitus

Semifinaali on Taitaja-kilpailun karsintakilpailu. Semifinaalikonaisuudesta vastaa se kilpailujärjestäjä, jonka järjestämisvastuulla oleviin finaalikilpailuihin kyseisissä semifinaaleissa karsitaan. Pyrkimys on, että seuraavan vuoden Taitaja-järjestäjä toteuttaa mahdollisimman paljon eri lajeja.

Semifinaalitapahtuman tavoitteena on tehdä ammatillista koulutusta tunnetuksi. Semifinaalitapahtuman yhteyteen on suositeltavaa järjestää erilaisia kilpailun tavoitteita tukevia tapahtumia yleisölle, kilpailuhuoltajille ja medialle.

Semifinaaleissa karsitaan Taitaja-kilpailuun ilmoittautuneista yksilölajeissa pääsääntöisesti 8 parasta kilpailijaa, parilajeissa 8 parasta paria ja joukkuelajeissa 8 parasta joukkuetta Taitaja-finaaliin.

Virallisten lajien finaalikilpailijoiden lukumäärä määräytyy semifinaalikilpailuun ilmoittautuneiden perusteella alla olevalla tavalla:

Jos semifinaaleihin ilmoittautuneita on

- 25= $\leq$ kilpailijaa/paria/joukkuetta, finaaliin pääsee 8 kilpailijaa/paria/joukkuetta
- 20–24 kilpailijaa/paria/joukkuetta, finaaliin pääsee 7 kilpailijaa/paria/joukkuetta
- 15–19 kilpailijaa/paria/joukkuetta, finaaliin pääsee 6 kilpailijaa/paria/joukkuetta
- 10–14 kilpailijaa/paria/joukkuetta, finaaliin pääsee 5 kilpailijaa/paria/joukkuetta
- 0–9 kilpailijaa/paria/joukkuetta, laji toteutetaan ammattinäytöksenä.

Semifinaaleissa nimettyjen +1- sekä lukio- ja ammattikorkeakoulukilpailijoille suunnattujen lajien parhaiten menestynyt kilpailija pääsee lajinsa finaaliin. Mikäli lajin eri paikkakunnilla järjestettävät semifinaalit eivät ole vertailukelpoisia keskenään, vaan finaaliin pääsy ratkaistaan paikkakuntakohtaisten kiintiöiden kautta, tulee +1- sekä lukio- ja ammattikorkeakoulukilpailijoille järjestää erillinen semifinaali.

Semifinaalikilpailun järjestämisestä päättää Taitaja-finaalin kilpailujärjestäjä lajiohjausryhmän esityksestä. Semifinaalit tulee jakaa alueellisesti niin, että kilpailijoilla on matkojen ja ajankohdan suhteen yhtäläiset mahdollisuudet osallistua semifinaaleihin.

Mikäli semifinaali järjestetään usealla paikkakunnalla, tulee jokaiselle semifinaalipaikkakunnalle määritellä lajiohjausryhmässä etukäteen kiintiöt, kuinka monta kilpailijaa kultakin paikkakunnalta pääsee jatkuun. Kiintiöt tulee määritellä semifinaaliin ilmoittautuneiden määrän perusteella siten, että paikkakunnalta finaaliin pääsevien kilpailijoiden määrä on suhteutettu kunkin semifinaalipaikkakunnan semifinalistien määrään. Esimerkiksi, jos finalistien määrä lajissa on 8 ja semifinaaleihin on ilmoittautunut paikkakunnalle A 20 kilpailijaa ja paikkakunnalle B 60 kilpailijaa, pääsee paikkakunnalta A 2 kilpailijaa ja paikkakunnalta B 6 kilpailijaa finaaliin.

Mikäli semifinaali on järjestetty monella paikkakunnalla ja semifinaalissa tehdään työ, joka arvioidaan jälkeenpäin samojen tuomareiden toimesta, ei paikkakuntakohtaisia kiintiöitä tarvita. Lopullinen paikkajako määräytyy toteutuneen osallistujamäärän perusteella.

7.2. Semifinaalijärjestäjän vastuut ja oikeudet

Semifinaalijärjestäjä vastaa karsintakilpailun järjestämisestä lajiohjausryhmän, lajivastaavan ja semifinaalikoordinaattorin ohjeiden mukaisesti.

Semifinaalijärjestäjän tulee käyttää markkinoinnissaan "Taitaja-semifinaalijärjestäjä" -nimikettä ja Taitaja-logoa.

Semifinaalijärjestäjä vastaa semifinaaliin liittyvistä tapahtumavakuutuksista sekä kilpailussa tarvittavien koneiden ja laitteiden vakuuttamisesta.

Kilpailuun osallistuvan kilpailijan tarpeellisesta vakuuttamisesta vastaa se koulutuksen järjestäjä, joka on ilmoittanut kilpailijan tai kilpailijaryhmän kilpailuun.

7.3. Semifinaalin ajankohta

Semifinaali järjestetään viimeistään 3 kuukautta ennen Taitaja-finaalia. Ajankohdan tulee olla selvillä viimeistään 2 kuukautta ennen semifinaalia.

Semifinaalien ajankohdasta päättää Skills Finland Taitaja-finaalitapahtuman kilpailujärjestäjän esityksestä.

7.4. Semifinaalikelpailun kesto

Semifinaalit ovat yksipäiväisiä ja kilpailutehtävien laskennallinen suoritus aika on 4–6 tuntia. Suoritus aikaan ei lasketa perehdyttämiseen eikä tehtävien antamiseen käytettävää aikaa. Tästä poikkeamiseen tarvitaan perustellut syyt, jotka kilpailun ylituomari hyväksyy yhdessä Taitaja-päällikön kanssa.

Mikäli semifinaalit järjestetään useana päivänä peräkkäin eri kilpailijaryhmille, tulee järjestävän oppilaitoksen kilpailijoiden osallistua semifinaaliin ensimmäisenä kilpailupäivänä.

Mikäli lajin kannalta on edullista järjestää semifinaalit kaksipäiväisinä, voi lajiohjausryhmä esittää Skills Finlandille poikkeavaa käytäntöä järjestämisen suhteen.

Tarvittaessa Taitaja-semifinaali voidaan järjestää yhdessä paikassa tapahtuvasta mallista ja yllä kuvailluista määritelmistä poiketen vaihtoehtoisilla toimintatavoilla, kuten virtuaalisesti, hajautetusti tai yhdistelmänä erilaisista toteutustavoista. Järjestelyissä on otettava huomioon Taitaja-kilpailun yleiset tavoitteet ja ne on suunniteltava yhteistyössä kilpailujärjestäjän ja Skills Finlandin kesken. Suunnittelussa on huomioitava erityisesti, että kaikissa tilanteissa ja kaikissa olosuhteissa kilpailu voidaan järjestää turvallisesti.

7.5. Semifinaalikelijoiden määrä

Kilpailijamäärä semifinaalissa on vapaa. Tavoitteena on taata osallistumismahdollisuus kaikille halukkaille. Mikäli kiintiötä tarvitaan, valtakunnallinen lajiohjausryhmä voi esittää kilpailijoiden määrää rajattavaksi perustellusta syystä. Mahdollinen ennakkokarsinta ennen semifinaalia tulee ilmoittaa ilmoittautumisen yhteydessä.

Mikäli osallistumismäärä perustellusta syystä päätetään rajata, voidaan tiukimmillaan kiintiöksi määritellä 2 kilpailijaa, paria tai joukkuetta / oppilaitoksen toimipiste sellaisissa lajeissa, joissa on ollut enemmän kuin 50 semifinaalikelijaa edellisenä vuonna. Oppilaitoksen toimipisteellä tarkoitetaan toimipistettä, jossa annetaan kyseisen alan koulutusta. Mikäli saman koulutuksen järjestäjän samaa koulutusta antavilla toimipisteillä on eri postiosoite, katsotaan ne eri toimipisteiksi.

Mikäli kilpailijamäärää rajoitetaan edellä kuvatulla tavalla, tulee se hyväksyttävä Skills Finlandilla ja julkaista tieto lajikuvausten yhteydessä ennen ilmoittautumisen alkamista.

Oppilaitoskohtaiset karsinnat voidaan järjestää oppilaitokselle parhaiten sopivana ajankohtana.

7.6. Semifinaalin kilpailutehtävät

Lajiohjausryhmä vastaa semifinaalitehtävien tuottamisesta yhdessä semifinaalikoordinaattorin ja semifinaalijärjestäjien kanssa.

Semifinaalitehtävien tulee olla linjassa kilpailun verkkosivuilla julkaistavan finaalityhtävän kanssa. Mikäli lajissa järjestetään useampia semifinaaleja eri paikkakunnilla, tulee tehtävien olla vaativuudeltaan verrattavissa toisiinsa, mutta tehtävien ei tarvitse olla ehdottomasti samoja. Semifinaalin kilpailutehtävä, sen arviointi ja tehtävän laajuus tulee tarkistuttaa ennen semifinaalia lajiohjausryhmällä.

Kilpailujärjestäjä kokoaa semifinaalitehtävät lajitoimijoilta ja toimittaa ne erillisten ohjeiden mukaisesti Skills Finlandille lisättäväksi Taitaja-tehtäväpankkiin. Tehtäväpankkiin toimitettavien tehtävien esitystavassa tulee huomioida erityisesti niiden käyttökohde. Tehtäväpankin tehtävät antavat uusia ideoita alan ammatillisen opetuksen toteuttamiseen sekä auttavat tulevia kilpailijoita valmistautumaan kilpailuun edellisvuosien tehtäviin perehtymällä ja niitä tekemällä.

Semifinaalitehtävien arvioinnin rakenteen tulee perustua CIS-pistelaskuohjelmaan, ja sen tulee täyttää kohdassa 6.5 "Arviointimenetelmät ja pisteytys" esitetyt finaalin arvioinnille annetut kriteerit.

7.7. Semifinaalin tulokset, niiden julkistaminen ja palkinnot

Semifinaalin päätuomari ilmoittaa semifinaalin epäviralliset tulokset mukana olleille kilpailuhuoltajille sekä lajinsa semifinaalikoordinaattorille. Semifinaalikoordinaattori tarkastaa kilpailun tulokset ja varmistaa niiden oikeellisuuden. Tarkastetut, viralliset tulokset toimitetaan kilpailuhuoltajalle ja Skills Finlandille. Arviointi ja arviointiperusteet tulee olla julkaistavissa yksittäisen arviointikohteen tarkkuudella ja ne tulee toimittaa semifinaalikipailijan kilpailuhuoltajalle.

Finaalikipailijoiden nimet julkaistaan Taitaja-kilpailun verkkosivuilla viimeistään 1,5 kuukautta ennen finaalia. Finalisteille tiedotetaan järjestelyistä ilmoittautumisen yhteydessä nimetyn kilpailuhuoltajan kautta.

Lajiohjausryhmän tulee määritellä semifinaalitehtävästä etukäteen ensisijainen, toissijainen ja kolmossijainen tehtäväosio tai noin 10 pisteen arviointikohdekokonaisuus, jonka pisteiden paremmuuden perusteella finaali paikka ratkaistaan, mikäli semifinaaleissa päättyy viimeiselle finaalisijalle useampi kilpailija. Lajiohjausryhmän päätöksellä määrittelyn voi tehdä semifinaalin tuomaristo. Mikäli edellä mainittujen osioiden perusteella ei voida ratkaista kilpailijoiden paremmuutta finaali paikka arvotaan. Arvonnalla suorittaa Skills Finland.

Semifinaalissa voidaan jakaa raha- tai tavarapalkintoja.

7.8. Semifinaalin vastalausemenettely

Vastalauseen voi tehdä kilpailutehtävän arvioinnista tai kilpailujärjestelystä silloin, kun se vaikuttaa tuloksiin. Ohjeet vastalauseen jättämiseen saa semifinaalin päätuomarilta. Kilpailija ja hänen edustajansa (kilpailuhuoltaja tai joukkueenjohtaja) voi yhdessä tehdä vastalauseen. Vastalauseen tulee olla sekä kilpailijan että hänen edustajansa allekirjoittama.

Vastalauseen voi tehdä välittömästi virheen havaitsemisen jälkeen ja se tulee jättää semifinaalien päätuomarille viimeistään 1 vuorokausi arvioinnin julkistamisen jälkeen.

Semifinaalin päätuomari vastaa lajin vastalauseen käsittelystä. Päätuomarin tulee antaa vastaus 2 vuorokauden sisällä vastalauseen saamisesta. Semifinaalin päätuomari toimittaa vastalauseen sekä oman vastauksensa Skills Finlandille tiedoksi.

Mikäli ratkaisu ei tyydytä vastalauseen tekijöitä, siirretään vastalauseen käsittely Skills Finlandille.

7.9. Semifinaalin toimijat

7.9.1. Päätuomari

Kullakin järjestettävällä semifinaalilla tulee olla päätuomari, joka vastaa semifinaalin rehdistä ja oikeudenmukaisesta arvioinnista sekä lopputuloksen vahvistamisesta. Lajiohjausryhmä valitsee semifinaalin päätuomarin semifinaalijärjestäjän esityksestä.

Semifinaalin päätuomarilla tulee olla aikaisempaa arviointikokemusta tai järjestämiskokemusta ammattitaitokilpailuista. Poikkeuksena ovat uudet ammattinäytökset.

7.9.2. Tuomaristo

Semifinaalijärjestäjä valitsee karsintakilpailun tuomariston. Tuomariston valinnalla tulee varmistaa, että arviointi on asiallista, tasapuolista ja oikeudenmukaista. Tuomareiden tulee olla ammatillisesti kokeneita, päteviä ja alallaan tunnustettuja ammattilaisia.

Tuomareina voivat toimia kilpailuhuoltajat tai muut kilpailuun osallistuvien oppilaitosten edustajat, mikäli he täyttävät tuomareille asetettavat vaatimukset.

Semifinaalikelpailun tuomari ei saa arvioida oman taustayhteisönsä lähettämää kilpailijaa laadullisessa arvioinnissa. Määrälliseen arviontiin hän saa osallistua.

7.9.3. Semifinaalikoordinaattori

Lajin semifinaalikoordinaattorin valitsee lajiohjausryhmä lajivastaavan esityksestä ja valinnassa olisi suotavaa suositella seuraavan vuoden laji- tai varavastaavaa. Semifinaalikoordinaattori vastaa semifinaalijärjestelyistä ja yhteydenpidosta semifinaalijärjestäjiin. Semifinaalikoordinaattori auttaa ja opastaa semifinaalijärjestäjää niin, että lajiohjausryhmän päätökset toteutuvat semifinaaleissa. Lajien semifinaalikoordinaattorit toimivat yhteistyössä Taitaja-toimiston ja Skills Finlandin kanssa.

7.9.4. Semifinaalivastaava

Semifinaalien käytännön järjestelyistä vastaa paikkakunnalla toimiva semifinaalivastaava, joka suunnittelee järjestelyt semifinaalikoordinaattorin kanssa.

8. Taitaja-kilpailujärjestäjäksi hakeminen

Skills Finland tekee kilpailujärjestäjän valintaa koskevat päätökset. Kilpailujen haussa on käytössä malli, jossa on alustavasti sovittu kilpailujen järjestäjät useaksi vuodeksi etukäteen. Tässä mallissa kilpailua hakevan järjestäjän tulee tehdä Skills Finlandin hallitukselle hakemus noin 2 vuotta ennen tapahtumaa. Hakemuksessa tulee selvittää kilpailujen kannalta keskeiset, onnistumiseen vaikuttavat seikat.

9. Pysyvät lajit

Auto- ja kuljetustekniikka / Fordons- och transportteknik

- 101 ajoneuvotekniikka / fordonsteknik
- 102 autokorinkorjaus / bilskadereparation
- 103 automaalaus / billackering
- 104 kuljetuslogistiikka / transportlogistik
- 105 metsäkoneen käyttö / användning av skogsmaskin

IT ja viestintäteknologia/ IT och informationsteknik

- 201 CAD-suunnittelu / CAD-planering
- 202 mediatekniikka / mediateknik
- 203 mediasuunnittelu / mediaplanering
- 204 tietojenkäsittely / databehandling
- 205 tietokoneet ja -verkot / datorer och nätverk
- 206 verkkosivujen tuottaminen / produktion av webbsidor

Palvelut / Service

- 302 hiusmuotoilu / frisering
- 303 kauneudenhoito / skönhetsvård
- 304 floristiikka / floristik
- 305 lähihoitaja / närvårdare
- 306 puhdistuspalvelu / rengöringsservice
- 307 vaatteenvalmistus / klädsömnad
- 308 visuaalinen myyntityö / visuellt försäljningsarbete

Rakentaminen / Byggande

- 401 huonekalupuuseppä / möbelsnickare
- 402 ilmastointiasennus / ventilationsinstallation
- 404 maalaus, tapetointi ja laatoitus / målning, tapetsering och plattsättning
- 405 putkiasennus / rörläggning
- 406 sähköasennus / elinstallation
- 407 talonrakennus / husbyggnad
- 410 viherrakentaminen / anläggning av grönområde

Ravitsemispalvelut / Kosthållstjänster

501 leipuri-kondiittori / bagare-konditor

502 kokki / kock

504 tarjoilija / servitör

Teollisuus / Industri

601 automaatioasennus / automationsteknik

602 elektroniikka ja robotiikka / elektronik och robotik

603 CNC-koneistus / CNC-maskinbearbetning

605 levy ja hitsaus / plåt och svetsning

606 kappaletavara-automaatio / styckegodsautomation